

Julkaisuvapaa tiedote 3.8.2021

Heli Laaksoselta uusi runovuoropuhelu Poimit sydämeni kirjahyllystä - kaikille, joilla on sydän ja lukutaito.

Runoilija Heli Laaksonen yhdistää taiteen eri lajeja lupia kyselemättä uudessa kirjassaan Poimit sydämeni kirjahyllystä. Elokuussa 2021 julkaistu teos on uudenlainen runovuoropuhelu, joka ilmestyy sekä kirjana, äänikirjana että runoista inspiroituneina maalauksina. Kirjan kohderyhmänä ovat kaikki, joilla on sydän ja lukutaito.

Poimit sydämeni kirjahyllystä -runovuoropuhelu sai alkunsa, kun Laaksonen tutustui Ventspilsissä kirjailijaresidenssissä sattumalta latvialaisen modernistin Aleksandrs Čaksin (1901-1950) runoihin. Satavuotiaat, aivan tuoreet runot puhuttelivat niin, että Laaksonen alkoi kääntää niitä suomeksi - yleiskielelle - ja kirjoitti jokaiseen myös vastausrunon - omalla tutulla lounaimurteellaan. Pandemia-ajan pysähtynyttä tunnelmaa pystyi näin karkottamaan mielestään. Oman pään sisäisestä, ihanasta vapaudesta kirja muistuttaa myös lukijoitaan. Laaksosen runon tapaan: ”sanojen kans voi maalata tupakinkeltase seinä lehtikultaseks ja ittes uljaaks haukaks, vaik ol kolmen pisteen pirkko”.

Kirjan nimen syntyä Laaksonen kuvailee näin: ”Kirjailija laittaa sydämensä kirjaan, hyllyltä otettavaksi - mutta on niinkin, että kirjailija hyllystä huutelee, kutsuu lukijaansa ja voi hänen sydämensä viedä. Poimit sydämeni kirjahyllystä on kääntämäni säe latvialaisen Aleksandrs Čaksin Sormus-runosta. Siinä rakastettu löytää kirjahyllyyn piilotetun sydämen oikopäätä. Niin kuin Čaks minun.”

Laaksonen ja Čaks löytävät helposti yhteisen sävelen mielikuvitusduettoonsa, vaikka toinen onkin jo 70 vuotta sitten mennyt tuonilmaisiin: ”Kun kirjoitan vastausta Čaksin runoon, olen monena. Olen se, jota runossa odotetaan lämmittelemään keltaisen viltin alle, olen se joka avaa oven kissansilmäiselle matruusille. Olen vihreän, pyöreän sammalen päätä silittävä ihmisolento. Kaupunkilaispoika Čaksille heitän vastarunon maaseudun lumosta. Čaks herättää minussa ikävän kaikkia edesmenneitä kohtaan ja yhdessä kiipeämme tikapuita taivaaseen. Hän kantaa mukanaan kastelukannulla vettä edesmenneen lehtimyijätädin myrteille, ja minä olen pakannut reppuuni äitivainajalleni punaiset kengät taivaan tanssisaleja varten.”

Kirjassa on viisitoista Laaksosen suomentamaa runoa Čaksilta ja viisitoista vastausrunoa niihin. Jokaisesta runoparista Laaksonen on tehnyt lisäksi maalauksen tai installaation. Näistä koostettu taidejuliste seuraa kirjan mukana taskussa. Myös kirjojen kannessa on kooste Laaksosen maalauksista. Viime vuosina Heli Laaksonen on ollut kallellaan myös kuvataiteeseen päin, näyttelyitä on ollut mm. Emil Cedercreutzin museossa ja J.H. Erkon taiteilijakodissa. Poimit sydämeni kirjahyllystä -teoksista on koottu kiertävä näyttely, joka on syyskuun puoleenväliin nähtävillä Latvian Riassa, Aleksandrs Čaksin [kotimuseossa](#).

Raumalainen taidegraafikko Mari Aspola luonnehtii uusia teoksia näin: ”Heli Laaksonen maalaa kirkkain, rehevin kontrastein arkea näkyviksi kolmiulotteisiksi installaatioiksi, joissa elämä on vahvasti läsnä. Hän löytää esineille leikittelevän analyttisen ilmeen, joka on vuosien varrella kehittynyt hänen omaksi kielipikseen.”

Jokaisesta aikaisemmasta Heli Laaksosen runokokoelmasta on tehty äänikirjaversio - myös Poimit sydämeni kirjahyllystä saa omansa. Verkossa julkaistavalla äänikirjallaan Laaksonen lukee omat runonsa, runoilijaparikseen hän on saanut Suomen Aleksandrs Čaksina esittäytyvän lavarunoilija Harri Hertellin. Äänikirjalla kuullaan myös instrumentaalikappale: euralainen [Jukka Juhani Uusitalo](#) on tehnyt Čaksin Debesu davana eli Taivaan lahja -runosta nimikkosävellyksen. Äänikirjaa voi kuunnella Heli Laaksosen omilla [kotisivuilla](#) ja kuunteluoikeuksia myy yhteistyötaho [Rozentāls-seura](#).

Heli Laaksonen kertoo äänikirjatyöskentelystään Uusitalon kanssa: "Jukka teki mun kanssan harjotusnauhotuksi äänikirja varte ja tuli ittekki Aleksandrs-faniks! Oi yks talven hianoimppi hetki, ko hän kertos, et on tehny säveltäny Taivaan lahjan - ja soitti sen mul. Äänikirjal sen sit kuulette - jotenki syränt riipaseva, niinko se runoki! Jukal on kuvataiteellist lahjakkuut kans, ja se näky kirjan kansitaiteessaki. Hän sommitteli mun maalauksistani ja jonkun sorttisist kanvaaseist senpäiväse mosaiiki! Valtavast tykkään, siin o viittei ja vivahtei 1920-luvun Tulenkantajien tyyliinki. Ajatelkka vaik Waltarin-Paavolaisen-Kunnaksen Valtatiet-kirjan kansitairat."

Eurooppalaisiin modernisteihin kuuluvaa Aleksandrs Čaksia on käännetty useille kielille, mutta ei aikaisemmin suomeksi. Ainutlaatuisista käännösrunoissa on myös se, että teos ilmestyy samaan aikaan Suomessa suomeksi ja Latviassa latviaksi - ensi kertaa suomalaisen kustantamon eli Heli Laaksonen Kynälän julkaisemana. Laaksonen runot on kääntänyt lyhyelle latvialle luottomies Guntars Godiņš - hän on tulkkinä myös Latviassa järjestettävällä kirjakiertueella.

Poimit sydämeni kirjahyllystä -kirjatapaus ei ole minkään instituution tai vientihankkeen käynnistämä, vaan yhden kirjailijan omasta vimmasta ja innosta rakennettu. Yhteistyökumppaninsa sillä toki on: Suomi–Latvia ystävyysseura Rozentāls-seura, Suomen kulttuurirahaston Satakunnan rahasto, Fili, Latvian kulttuurirahasto ja Latvian literature ovat auttaneet manööverien toteutumisessa.

Suomen ja Latvian kulttuuria laajalti tunteva tuottaja Jenni Kallionsivu pohtii tällaisen ajan, lajin ja maiden rajoja iloisesti ylittävää kirjahanketta: "Jos Heli Laaksonen pystyy käymään runovuoropuhelua vuonna 1950 kuolleen Čaksin kanssa, ehkä me muutkin voimme keskustella niin setämiesten, kukkahattutätien kuin kaikenlaisten uniikkien lumihutaleiden kanssa. Jotain yhteistä meillä kaikilla on."

Koko syrän mul o ollu täsä mukan ja koko syrämeni mää olen kirjahyllyl nyy jättäny.
Lukija, kuulija: tul poimima!

Heli

Runolliset tiedustelut: tuottaja@hulimaa.fi